

CELDÖMÖK HIRLAP

=POLITIKAI-TÁRSADALMI-ÉS-SZÉPIRODALMI-HETILAP=

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Celdömök, gróf Széchenyi-utca 12.
Telefon: 55. Csekkszám: 17.258.

Felolvasó szerkesztő:
NAGY IMRE

Előfizetési árak:
1 évre 6. 1/2 évre 3. 1/4 évre 1.50 pengő.
Megjelenik minden szombaton.

Az aratás

ideje az idén kissé eltölelők, mert az utóbbi esős, hűvös időben nem tudott érleledni a gabona. Nagy általánosságban azonban jó közepes terméssre van kilátás. Legalább is sokkal jobbra, mint az utóbbi években és nagy megnyugvást jelentene, ha az idei termés learatva és kicsépelve már a magtárakban lenne.

A gabonatermelésnél ma a többlettermelésen van a hangsúly s az aratással-elsősorban arra kell ügyelnünk, hogy egy szem gabona se menjen veszendőre, mert ez ugyanannyi falat kenyér kiesését jelentené. Földművelésügyi kormányzatunk hátszáz évektől óta igen tervszerűen mindent megtejt arra vonatkozólag, hogy a magyar gabonatermelés minőségileg fejlődjön, hogy a magyar búza jóhírneve újra helyreálljon és újra versenyképessé legyen a legkiválóbb minőségűnek tartott Manítóba búzával. Ennek eredményeként Magyarország búzatermelése ma ismét körülbelül 80%-ban kiváló minőségűt képvisel és nem vitás, hogy a minőség továbbfejlesztésére a jövőben is gondolni kell. Pillanatnyilag azonban nem annyira a minőség, mint inkább a mennyiség kérdése áll előtérben s arra kell törekednünk, hogy minél több kenyér legyen. Kenyér nélkül nincs élet, nincs munka, nincs győzelem.

A természet — elég kedvezőek. A természet szerepéhez azonban a munkának is hozzá kell járulni, nevezetesen annak, hogy a termés betakarítása körül fennakadás ne legyen, hogy minden dolgozó magyarnak jusson az új kenyérből, mert ehhez ma főként komoly érdekek fűződnek.

A legfontosabb feladat ma a termés betakarítani, hogy az elállításban fennakadás ne legyen. Minden más munkát másodrendűnek kell tekinteni az aratás ideje alatt. Minden munkáskezet erre kell beállítani, hogy nyugodtan dolgozhassunk a háború sikeres befejezése érdekében!

Töredékek a történelem balladájából

Meg kell ismételnünk, amit egy könyv kapcsán nemrég letrúntunk e hasábkon: a háború nem küszöbölhető ki az emberiség életéből. Csak a nyárspolgári, vagy újabb kifejezéssel élve, az úgynevezett „spájzazemlélet” reményeinek abban, hogy „egyszer vége lesz a háborúknak”. Elfelejtjük önző dögérzésében, önmaga féltésében, hogy minden ilyen „vég” újabb összevisszavirágzó előké-szülött még akkor is, ha egyik fél „totalitáris” kifizírja a másikat, mert évtizedek vagy évszázadok múlva újabb ellenfél lép a porondra, ha ugyan addig is önmagával meg nem hasonlít a győzelem felé, ami megint csak újabb háborút jelent.

A nyárspolgári lelkiület nem szűkeges Goethétől számítani, ahogy egyik kifutó tudósunk tette nemrég. Kétségtelenül igaz, hogy ez a német óriás egyike volt az utolsó évszázad legnagyobb művelőinek. Szavasson kitárt életéből minden kellemelent, bizonyára azért, mert nagyon is jól látta s érezte a dolgok végső avilágírt értelmét. Sohasem véletlen béle magát olyan helyzetekbe, ahol csak hősiesség életzempléje és magatartással lehetett megállani. Viszont az is igaz, hogy az a polgár, amelyik a legkisebb gyanús zörejre már riadtan menül a pénzéért, s töm a „spájzát”, egyenes utóda a nagy óriának, ha távolról is, ha elgöngyölön módon is. Az éléskamrán, ömaga kényelmén keresztül látja a világ helyzetét, ami érthető is, hisz olyan nevelést kapott, mely szerint a háború olyan átmeneti zavarra a népek életének, amit „jó”, „igazságos” békével ki lehet küszöbölni. De hogy ezért az állítólóg megvalósítható, „igazságos békéért” áldozatot is kell hoznia, ez már neki nem ér meg. Ilyen lelkű polgárság nem is kapható ömaga védelmére, a győzelem érdekében áldozatvállalására.

Hogy ez a nyárspolgári szemlélet kialakítható, s a valóság talajától annyire eltávolítható az ember, annak az a liberális-racionalis feltevéssre az oka, amelyik az ember tökéletességét hirdette, s ezt a tökéletességet úgy sugallta, ha a tömegekbe, mint idővel megvalósuló, testet ölt, már-már kézenfekvő lehetőség. A fejlődés egyik ered-

ménye lesz a háború kiküszöbölése. Az emberek annyira felvilágosodnak, annyira művelődnek, hogy elnövik gyarlóságait, a népek önzésüket, a nemzetek kapzsiságukat, s beáll a „jobb kor”, mely után buzgó imádság epedez százazerek ajkán.

Ehelyett a fejlődés helyett azonban szakadatlan romlás kell megállapítania mindenkinek, aki tárgyilagosan és összefüggően tudja szemlélni a helyzetet. Sohasem kitalázott jobb alkalom arra a malmál, hogy az embereket rádbbontsuk az emberi életet alapjában meghatározó tényezőkre. Ki meri kétégybevonnul az emberi természet nyomorúságát, azaz bűnös voltát. Hogy milyen demóni hatalmak vették birtokba az emberiség intőzőinek lelkét, az a háború már borzalmilagosan mutatják.

Ezekre az időkre igazán áll az Írás szava: megpróbáltatnak a föld összes lakosai. Erdemes-e élni, dolgozni, alkotni? Mit ér a világ legszebb alkotása is, ha egy szép napon egy feltálatat elsöpri a föld színeről? Mit ér a legszebb festmény, költői remek, építészeti csoda, ha —orsza az, hogy ma van, holnap nincs. Évszázadok, sőt évezredek óvtak drága kincseket az emberi pusztításra, hatalmas értékű könyvtárakat, amikben pótolhatatlan kéziratokat őriztek, dédelgettek, javítottak hatalmas dombokat, az emberi szellem leggyönyörűsegebb alkotásait, stb., s amit ma

még megvan, holnapra az enyészető lehet. Vagy megoldás az, hogy pár száz évig olvassunk egy nagyértékű művet, gyönyörködünk egy szoborban vagy épületben, egy remek festményben, s akkor egy „szép” napon elműlik. Mert az igazság az, hogy elműlik mindaz, amiért ma milliók véreznek, szenvednek, nélkülöznek, nyomorognak és meghalnak. El-műlt Atlantisz, az az ismeretlen világ, melynek csak egy-két töredéke maradt meg, pár kérészes rom, töredék, ami csak azért nyit enged az a hallatlan arányú kultúrát, az az emberfeletti emberiséget, mely létrehozta, s melynek maradványai előtli létekezvisszaoltója áll meg a tudós, mint megannyi megfellehetlen rejtély előtt? Hová lett az a világ, melyből csak egy-két kolosszális arányú rom maradt meg? Kémleljünk az óceánok fenekét, elszűlyed világrések városait, utacát, csatornákat, végülk észreveszünk, amiért milliók és milliók veretkeztek már — hány ezer évvel ezelőt, ki tudná megmondani, — s amit találnak, ad-e megnyugvást a lélekek, ad-e értelmet a lét további vállalásának?

Ami a véget-felét, nincs két-szög felőle. Az önzívzából megmenekült maga az ember, a keresztény világ pedig új eget és földet vár, ami egészen más lesz mint a mostani.

(Folytatjuk)

A hazatért honvédek ünneplése Celdömölkön

Az elmúlt vasárnap a celdömöki Bajtársi Szolgálat vezetőssége a Griff szálló kertjében lélekemelő, családias ünnepélyt rendezett a keleti frontról hazatért helybeli honvédek, valamint a hősi halált halt és eltűnt honvédek hozzátartozói részére.

Az ünnepélyen ott létek Hethéssy Jenő dr. járási főszolgabíró, Nemes Vazul dr. plébános, Molitörzs János ev. esperes és Halász Gyula állományfőnök, valamint több vezető személy.

A magyar Híszegység emondása után a politikai közég nevében Hokbold István közszépbíró szóp. beszédben köszöntött a hazatért honvédek s egyben kegyeltes szavakkal emlékezett

meg Celdömök 10 hősi halottjáról és 15-eltűntjéről, kiknek tisztelgetés egyperces néma felállással áldozott a közönség.

Körzhely Elek előnk üdvözölt a hazatért honvédek, majd ismertette a helybeli Bajtársi Szolgálat tevékeny és minden dicseztet megérdemlő munkásságát, amely szerint alig kilenc hónap leteltével alatt Celdömök közönsége keresk számban 20.000 pengő adományozott pénzben és természetben a harctérben küzdő falai, azok itthon maradt hozzátartozói és a sebesültek egélyezésére. Az áldozatvállalásból minden egyes személyre — a csepmőket is beleszámítva — 350 pengő esik.

A műsor további részén Márkus László levele Gyóni Géza: Csak egy éjszakára című versét szavalta el, majd a vasutaság nevében Halasz Gyula állomásozók, a kereskedők nevében pedig Szabó Lajos üdvözölte a hazatérteket. Ezek nevében viszont

Sass István dr. zászlós köszöntö meg a meleg ünnepelet és tett fogadalmat, hogy mint kint a harcokban, úgy Ideháza is mindent elkövetnek a szebb magyar jövő érdekében. Végül a Bajtársi Szövület 120 területes vasorálval vendégelte meg az ünnepeleket.

Jellegtelen község

Tizenöt kilométerre fekszik a Jávárosról, azonban nem látszik rajta a kultúra nyoma. Jobban mondva látszik, de csak rossz. Mert bárki mit mond, azért van a Jávárosban kultúra is és sok jó dűvös dolog. De ez a község csak a rosszai vette át. En fit születtem és étek már tizenkilenc éve benne. Elégé sikerült hát megismernem.

A külseje is olyan, mint azoknak a lelke, akik benne élnek. Egyhásmellett látni szupedeles szaklaktól vályogházákat és lépcsőes oszlopok nagy kőházakat. Két teacsal több korcsmája van. Egy Pestre is befűlő nagy mozia mindig szűfolt. Kultúrháza nincs. Valami gazdákör és iparoskör ugyan létezik, de ott leginkább borozni szoktak az emberek. Régebben a lakók tölönyörése még paraszt volt. Ma már csak néhány dolgozik és él meg a földből. Még a nagyzásdák lányai is a gyárakba járnak. Persze ez maga után vonja a kiültződést.

Neveléségek ebben a majmolásban, utánzásban. Szomorú látvány, amikor a moziaban eltanult kényeskedő úri modulatokat utánozzák: — Azért, hogy ellikolhasák mi voltukat, és megtagadhasák önmagukat. Ezért lesznek jellegtelenek különben és nem ritkán jellemetlenek bensőjükbén. Nem tartoznak sehová. Azt, hogy parasztook, szegénylik, már játsznai nem tudnak elég jól.

Nem lehet velük semmit kezdeni. Legtöbék nekik a futballmeccs, a mozi, a korcsma. Szelleml igényük nincs. Az öregek nem értik meg őket, a fiatalok meg kinevetik az öregek maradiságát. Próbálkoztak már sokan

összeszedni, közösségbe vonni őket. Nem ment. Nem bírják a komoly dolgot. Mulatózásra ellenben könnyen kaphatók. De milyen mulatózásra? Érzékeltlanul tangók, foxtrottok, érzélgős műmagyar nóták és bődtől előgerek teszik ki az ó szórakozásikat.

Igy erőlkösi érzékük hiányos. Így is kezelik a lányokat. Összevise utvárolgatnak Ha kiháználták a lányt, otthagyják. Így lesz azután családi életük is a lehető legromlottabb. Rosszabb már ez a község a legvárosiasabb külvárosnál is.

Sokat lehetne mondani még róluik. De nem bírom, nincs szívem tovább csepeplni őket. Nem az ő hibájuk egészen. A körülményeké, amik igazi mi voltuk megtagadására készítet őket. A gyárba, városba nem mennek parasztgatyájában. Kényelment nekik, meg le is nézik őket mlatta. Észjárásukat nevelésöcsök találják, kénytelenek hát utánozni azokat, akik körül dolgoznak. Persze nem mindig sikerül ez. Végördöké hát, mint a hal, amelyik szárazra kerülit.

Segíteni, menteni kell ezeket a veszendő embereket. Csak egy módja van ennek: fel kell ismernünk, hogy a városi kultúra eltorzult, míg a népi, a sajátos magyar kultúra megörizte az egészesebb magyar kultúra minden fő elemét. Fel kell ismernünk, hogy ezekből az alapelemekből egészesebb magyar kultúrát alakíthatunk ki, nemcsak a falu számára is. Ott kell kezdeni, hogy a város is becsülje meg a sajátos magyar, a népi kultúrávakat, emelje és fejlessze azokat és ezt sugározza. ki a falvak felé. SIKlósi József

dasággal összefűző épületeket, állatállományát és holt felszerelést, továbbá az ipari üzemeiket és fűrdőtelepeket a törvény végrehajtásában miként kell figyelembe venni. Szabályozza a rendelet azt is, hogy a törvény végrehajtásában irányadó körülményeket hogyan kell igazolni.

A rendelet bejelentési kötelezettséget állapít meg, amely szerint — tekintet nélkül, hogy a törvény szerint zsidó-e — mindenki, akinek két, vagy ennél több nagyzelőtt az izraelita hittelekezet tagjaként született, vagy aki az izraelita hittelekezet tagja, vagy aki zsidóknak 1941. évi október 10. napja után kötött házasságából származik, valamint aki — bár nem zsidóknak született — az izraelita hittelekezetbe belépett, köteles valamennyi mező- és erdőgazdasági ingatlanát és egyéb rendeltetésre szánt területét, az említett ingatlanokkal összefűző vagyontárgyait 1943 augusztus 1. - 31. napjái között a községi előjáróság nál az előjáróság által rendelkezésre bocsátott nyomtatványon bejelenteni. Minden ingatlan, amely az 1942. évi szeptember hó 6. napján, vagyis az 1942: XV. t. c. hatálybérőléseinek napján a bejelentésre kötelezett tulajdonában volt, be kell jelenteni akkor is, ha már átengedére kötelezés következtében nincs a bejelentő

tulajdonában. A bejelentési kötelezettség azokra a jogi személyekre is kiterjed, amelyekre a törvény átengedésre kötelezett rendelkezésnek alkalmazása és kiterjed azokra a nemzsidókra is, akik a törvény értelmében ingatlancaikat, a zsidóktól szerzett idejére tekintettel, kötelesek átengedni. A bejelentésre kötelezettek tulajdonában lévő erdő- és legelőhasználati illetőségeket az erdőirtásutaloknál, illetve a legeltelési társulatoknál 1943. évi július 15-ig kell bejelenteni. A társulatok a bejelentéseket augusztus 31. napjái adták át — a szükséges adatok megállapítása után — a községi előjáróságna.

A rendelet fenntartja a zsidók ingatlanainak átruházása tekintetében fennálló tilalmat, részleteket azokat a szabályokat, amelyek a törvény ama rendelkezéseinek végrehajtására vonatkoznak, hogy zsidók mező- és erdőgazdasági, kis- és nagyközségben pedig semmiféle ingatlan nem szerepelhetnek és felülérlő zrokot a korlátzó szabályokat is, amelyeket a törvény a mező- és erdőgazdasági ingatlanoknak zsidók által hasznóbérelése tekintetében állított fel.

Mindkét rendelet kihirdetésével hatályba lépett. A megszerzett ingatlanok felhasználása tekintetében később külön rendelet fog megjelenni.

Igaz-e a répcelaki pünkösdlés?

Pünkösdpapján a legények testi erő, vagy ügyesség dolgában mérkőzöik, lovat luttatnak, vagy bikát hajszolnak, s a leglyveszebbet a legkívülöböt tetfik meg pünkösdi királynak. Dunántól sok falujában lovasjátékok döntötték el az elsőbbséget: aki három verseny közül ketűben győzött, az lett a király. Sok helyen egyszerűen megválasztották a pünkösdi királyt: az első legény már jólőre megszerzte a tekintélyt, s választás alkalmával, pünkösdpapján, nagy táncos mulatságot tartottak.

A pünkösdi királynéé is kísérete azonban nemcsak szent énekeket énekel, hanem termékenységet varázoló ősi verseket is mond. A vasvármegyei Répcelakon a pünkösdi vers végén a királynét telemlék, fátulót lekopják és azt mondják: "Ekkora legyen a kenderünk, mint a mi királykisszonyunk!" Minnél több ajándékot adnak a pünkösdiölök kosarába, annál jobban emelgetik a kis királynét, na pedig nem adnak nekik semmit, akkor le-

leültetik a földre, mert a királyné felmelelésétől megdő, a leültetés folytán kicsi marad a gazdaszszony kendere

Kitűzja: él-e még e szökös Répcelakon s Általában hogy él egész Vas megyében?

Dr Dömötör Sándor

Parasztballada

A csöngéi temető fölött a dombléte. Ki van bokrétláza, föl van koszorúza.

Gyöngé szellő szállodogál, langyos ési hullodogál. A csöngéi temetőben három kislány járdál.

Egyik mondja: "Jó anyám. Ahová ér, drúdska női a nyomóm."

Másik mondja: "Magzatom. Ahová lép, rezgőfű női az utom."

Harmaidik szól: "Szeretöm. Amerre jár, pipacs női a dombléte."

Wetres Sándor

Zsidóingatlanokra vonatkozó új kormányrendeletek

A Budapesti Közlöny csillórtóki száma közli a zsidók mező- és erdőgazdasági ingatlanairól szóló 1942: XV. t. c. végrehajtásával kapcsolatban az átvett ingatlanok és vagyontárgyak tekintetében eljáró becselőbizottságok megalakítása és működése tárgyában kiadott 3.540/1943. M. E. számú, továbbá az említett törvény végrehajtása tárgyában 3.600/1943. M. E. szám alatt kibocsátott rendeleteket.

A 3.540/1943. M. E. számú rendelet értelmében azoknak a vagyontárgyaknak a becselése, amelyekért az átengedésre kötelezetteknek járó törlesztés nem a földadókamara részére történik, vagy nem a házadópap ügyelmebuváltával kell a törvény értelmében megállapítani, becselőbizottságokat kell alakítani. A bizottságok tagjait mezigazdasági vagyontárgyak ügyében eljárásra a mezigazdasági kamarák (Erdélyben az EMGE), erdőgazdasági

ingatlanok és vagyontárgyak ügyében eljárásra a Budapesti Mérnöki Kamara választja. A mezigazdasági kamarák egyenként 20-30, a mérnöki kamara 24-48 szakértőt kötelesek választani a rendelet kihirdetését követő 15 nap alatt. Az egyes ügyekben eljáró háromtagú bizottságok a földmívelésügyi miniszter, az Átengedésre kötelezett és a kamara élnöke jelöli ki. A rendelet a továbbiakban szabályozza, hogy miként kell a becselésre irányuló kérelmet eldterjesztani, a szakértők hogyan járnak el, miként kell a szakértőket díjazni.

A 3.600/1943. M. E. számú rendelet a zsidók mező- és erdőgazdasági ingatlanairól szóló 1942: XV. t. c. általános végrehajtási rendelete. A rendelet részletezi, hogy kik esnek a törvény rendelkezése alá, ki mi gántant és vagyontárgyat átengedni és hogy az inakelőrezést, tartozékat.

BAAN ISTVAN
bornyakereskedő
Jánosháza
RAKTÁRON TART
prímaminőségű
balatonmelléki,
nagyszomlói és
pogányvári
borokat.

— Közös istentisztelet lesz Sárvárról. Az evangélikus és a református gyülekezet vasárnap délelőtt 10 órakor közös istentiszteletet tart az evangélikus templomban. Istentisztelet előtt 9 órakor a református gyülekezet presbitériuma ülést tart, istentisztelet után pedig az evangélikus gyülekezet tartja lelkesztővizitáció közgyűlést. Szép megnyilatkozása lesz ez a gyűlés a gyülekezet egyetértésének; egyhangulag hívja meg lelkesztőnek Martos Odón spronokhóhál lelkeszt; akik a gyülekezet kéreására D. Kapó Béla püspök ajánlotta a sárvári gyülekezetnek.

HIR

Nemzetvédelmi kereszt adományozás. A Kormányzó Úr Ötömlöttség...

Eljegyzések. Murai Erzséket ellegyszeré Rába Ferenc...

Esküvő. Csizmazia Rozália és Kóds Lajos...

Anyakönyvi hírek. Születés: Rákóczi Jenő Györfy Anna...

Huzsonöt éves házassági évforduló. Baross Imre...

Egyházmegyei közgyűlés. A CeUdömölki járás területét...

Magyar Kőrnykiadó és Könyvkereskedő Egyesület Feloldásánál...

Römlött húst mért ki. Fülöp Kálmán hentes és mészáros...

Vendéglősök figyelmebe. A beltényminiszter legújabb rendelkezése...

Kinevezések a MÁV-nál. A máv. igazgatóság július 1-én...

Házalásosok. Géfin Iván ny. m. kir. teLekkönyvezető...

A papír- és írószerekkereskedők zárójára

Miután a Magyar Kőrnykiadó és Könyvkereskedő Egyesület Feloldásánál...

Ezen záróra után sem papírerkeskedő, sem trafikos, sem fűszerkereskedő...

Öngyilkosság. Bódey Sándor sárvári baromfikereskedő szombat hajnalban...

Áthelyezések a MÁV-nál. A szombathelyi üzemeltetőosztály...

VENNÉK zongorát jórakarban levő zongorát vagy pianót...

Römlött húst mért ki. Fülöp Kálmán hentes és mészáros raktárát...

Vendéglősök figyelmebe. A beltényminiszter legújabb rendelkezése...

MAZSA VESZŐR. Nemzeti Működő Közlöny. Július 3. szombat, 4. vasárnap...

MAZSA VESZŐR. Nemzeti Működő Közlöny. Július 7. szerda, 8. szombat...

MAZSA VESZŐR. Nemzeti Működő Közlöny. Július 11. hétfő, 12. keddi...

MAZSA VESZŐR. Nemzeti Működő Közlöny. Július 14. csütörtök, 15. péntek...

MAZSA VESZŐR. Nemzeti Működő Közlöny. Július 17. vasárnap, 18. hétfő...

KÖNYV

Fehér Tibor: Arnyék az úton

Új író mutatkozik be ebben a könyvben. De az Arnyék az úton nem mutatja új ember kerekéjét...

Husz éve él már Budapestén a regény hőse, Balla Pál, ügyész. Hazamegy látogatába szülővárosába...

A kisváros békebeli élete, a világháború, a kommunizmus kezdése ugyanennek a kisvárosnak...

Bonyi. Adorján nagy kocsi

Kis kocsi — nagy kocsi

A Kis kocsi, nagy kocsi regénye romantikus történet. Bonyi Adorján a mai, sokak szerinti szürke életben...

Bonyi Adorjánnak ez a regénye kedves, mulatságos. Van problémája, ami eligondolkaszt...

Értesítés. Tisztelettel értesítjük az igen tisztelt vásárlóinkat és rendelőköket...

Kemeneshogyász közélet. 1880/1943. szám.

Arveresi hirdetésny.

Kemeneshogyász közélet 1943 febr. 1-től kezdődő 10 évre 1943 július 17-én...

Kikáltsági ár és bánátság: 300 Ft. Vádállomány: nyul és fogoly. Egyéb feltételek a magyarországi körjegyzési hivatalban...

Minden vasár és innappal elsőrendű zene a Zöldfa kerthelyiségében.

Tíz óráspos kereskedelmi tanfolyamot nyit a Baross Széktársaság...

A CeUdömölki Hirlap a könyvek leggyengébb hátulja! Meghosszabbították a fatermelemi munkások határidője...

A CeUdömölki Hirlap a könyvek leggyengébb hátulja!

